

La Font de La Rabosa

□ Benjamín Barberá (Tardor 1994)

Quan jo era xicotet sovint acompanyava ma mare quan per coses del treball anava al mas de Fus a parlar amb Antonia.

Aquest mas és l'últim del terme pujant per la part esquerra del barranc de la Vallorta. Llavors era ple de vida, l'habitaven dues famílies, hi havien al voltant de deu persones. A hores d'ara part del sostre ja s'ha enfonsat i fins i tot alguns envans romanen clavats, la qual cosa fa pensar que no trigaran massa a caure.

Recordo força bé l'imatge de Tisto o Cento quan arribaven de dur l'aigua de la font de la Rabosa, l'única deu d'on podien abastir-se'n, amb el malxo o l'ase carregat amb quatre cànsters damunt els arguenells. Se'n servien també d'aquest estri per carregar-li quatre cistelles de figues, molt importants aleshores per sobreviure bestiar i pagosa. En veure aquest fragí d'aigua, a poc a poc i sense adonar-me'n m'envaia el deler d'ataüllar, si més no, la font de la Rabosa i llur ginentom, però malauradament, ma mare sempre anava de pressa i el meu desig no podia realitzar-se.

Passaren els anys i com que aquell capritx romaní actolat, però viu, dins del meu cap, en tenir permís d'arma i llicència de caça, vaig eixir a caçar per aquesta zona del terme, i de pas compliria el vell desig, tenia d'això 18 anys.

Després de deixar el mas del Fus, darrere l'era, vaig agafar un camí de traginers que suposava m'endinsaria al cor del barranc de la Vallorta, i així fou. En la davallada vers l'esmentat barranc, i tot seguint el nord, u es queda embaldit per la bellesa del paratge, que s'esdevé diferent, captivador: llentiscles, margallons, velles carrasques, sabinos, gonebres, a més d'argolagues, romani, farigola, bagarretes, etc. A la dreta, més enllà del barranc, es troba el mas de Savoia, que no sabem ben bé si controla l'entrada al barranc o només vol donar-nos la benvinguda des de l'estratègic lloc que ocupa.

Més avall, ja molt a prop del jac del riu, es pot veure la cova Garrotera. Sembla acollidora i fins tot penso que podria haver servit d'aixopluc a la fauna d'aquest indret. A mi sempre m'han fet respecte aquelles llegendes que els avis ens contaven les llargues nits d'hivern asseguts al voltant d'a-

quell lloc que ens troia el fred de sobre. Me'n recordo d'una que deia que l'esmonlada cova era tan fonda, tan fonda que en una ocasió un caçador va llençar una fura i aquesta aparegué dies més tard a la boca d'un avenc tota freg del mas de Pasqualet.

Seguint la davallada, l'estret camí s'entreforca. A la dreta ens porta al buc del riu, creuant-lo. Si agafen a l'esquerra, de sobte, es pot veure un cinglo molt amagat, de mitjana alçària, al peu del qual brollen de la roca xicotetes xumes d'aigua sobre una verda califa de molsa, que són recollides en una clotxa fonda o es pot omplir un cànster.

Si els ullals estan moguts, tanmateix raja com una veritable font. En qualsevol cas es tracta d'un brollador prou esquitit. Si la sequera és pertinax, malgrat que mai s'ha eixugat, raja tan poquet que l'aigua de la clotxa roman entorbolida i per beure cal xurrar la pedra com un petit xai orle.

És un lloc adient per fer un àpat i descansar, pastors, caçadors o qualsevol visitant d'aquestes terres, ombrivol, fresc a l'estiu i arrecerat a l'hivern, a més a més, l'aigua és fresca i de bona qualitat.

Al bell mig del corbat cinglo, la font queda a l'esquerra, creix un xop ja més alt que el cinglo. El va plantar Francesc Forés (Paco, el mas del Fus, que en pau descansa).

Aquesta font, si així se le pot dir, juntament amb els tolls del Matà, situats barranc amunt abastissen d'aigua els animals salvatges que habiten la zona. Llavors eren en abundor, no era difícil veure'ls fugir en profanar son hàbitat natural. Aquell dia vaig eslar assortat, vaig veure una parella de brúfols, un xoriguer, merles, una griva, un falcó i, fins i tot, a la llunyania, una rabosa que, sense dubte, tornava al cau després d'haver escomès alguna malifeta nocturna a l'aviaram del mas de la Conilla, car baixava pel camí que ens hi porta.

Menys benastruc vaig estar pel que fa a la caça que cercava, no vaig matar més que una perdiu, i això quan, decebut, tornava a casa amb una porra com una casa.

Que servezca aquest breu relat de les meues vivències juvenils per a retre-li homenatge a aquesta font tan perifèrica i amagada però, alhora, tan viva en el record de molta gent d'aquesta partida.

